

frem som et Alderstillæg, men ikke som en Erstatning for den Indtægt, han havde af den større Anstrengelse ved at skaffe en større Tilvirkning tilveie. Den større Tilvirkning, som har givet ham denne Indtægt, er forårsaget ved, at der er tilvirket til Militairstaterne, og her kommer jeg egentlig til at berøre Hovedsagen ved denne Post. Allerede ved første Behandling af Loven har jeg henvendt Thingets Opmærksomhed paa den Nødvendighed, der forekommer mig at være for Gaanden til nu at ophøre med at drive Usserød Fabrik for Krigsbestyrelsens Regning. Jeg troer, at det er blevet klart for Enhver, der har været med i Finantsudvalget, at derved, at Straffeanstalterne have maattet ophøre med at tilvirke baade uldne og linnede Varer, men navnlig uldne Varer til Militairstaten, ere Straffeanstalterne blevne bebyrdede med en Masse af uldne Tøier, som de ikke kunne affætte, og at de paa Statens Vegne lide et Tab af omtrent 30000 Rbd. eller mere om Aaret (Hør!), et saa stort Tab, at selv om man, uden at lade nogen Priis figurere, leverede Militairstaten de fornødne uldne Stoffer for ingen Penge, saa vilde der i Virkeligheden være mindre Tab. Naar man siger: de Frembringelser, som Straffeanstalterne nu henvende deres Opmærksomhed paa, kunde man bringe til Salg paa Markedet, saa vil Enhver føle, hvor stor Skade det vilde medføre for den private Industri og hvor urigtigt det vilde være, saalange Staten holder en stor Fabrik vedlige til at arbejde til Statens egne Fornødenheder, som Tilfældet er med Usserød Fabrik og med en stor Deel af de Værksteder, der forøvrigt arbejde for at tilvirke Klæde, ikke Klæder men Klæde, til Militairstaten. Det vilde være en stor Skade, om man vedblev at holde en saadan Fabrik vedlige for Statens Regning, medens man fra Straffeanstalterne kaster betydelige Quantiteter af uldne Varer, der skulle sælges til enhver Priis, paa Markedet; thi, har man først tilvirket dem, skal man sælge dem, om man saa ikke faaer mere ud af dem, end Materialerne have kostet, og man skal tilvirke dem, fordi man skal skaffe Beskæftigelse til Fangerne. Udvalget har forsøgt at underhandle med Krigsministeriet om denne

Sag, men Krigsministeriet har i denne Henseende været aldeles utilgængeligt, og det har henvist Fangerne til andre Beskæftigelser; men ligesaa utilgængeligt som Krigsministeriet har været for at gaae ind paa denne Sag, som er saa vigtig for Statskassen, ligesaa utilgængelig har paa den anden Side Straffeanstalternes Bestyrelse været, og jeg troer med fuldkommen Ret, for at opgibe de eneste Fabricationsgrene, hvorved den uden Fare paa en nyttig Maade kan beskæftige en stor Deel Kræfter. Vel siger man, at det ikke er den heldigste Maade at forbedre Straffefanger paa; men Uvirkosomhed er en endnu slettere Maade, og man har ikke fra noget Sted kunnet opgibe os noget Exempel paa, at man har kunnet beskæftige en saa stor Mængde Arbejdere paa en nogenlunde nyttig Maade uden at komme ind paa disse Tilvirkningsgrene. Det er blevet nævnt, at der findes Fangeværksteder i England, hvor man lod dem, jeg troer man kalder det træde Bind, det vil sige, være i stadig Beskæftigelse, stadig Kræftanstrengelse uden at udføre Noget, fordi man ikke vidste, hvilken Brug man skulde gjøre af deres Frembringelser. Men, om dette ogsaa kan være hensigtsmæssigt i England, saa troer jeg dog, at vi her maae forkaste et System af den Art; idetmindste maa man tage det under meget nøie Overveielse, før man gaaer ind derpaa. Finantsudvalget har derfor forsøgt at finde en Methode, hvorved vi kunne tilintetgjøre Usserød Fabrik, gjøre dets Tilværelse umulig for Militairstaten, ved at nægte et eller andet Tilskud. Hidtil have vore Bestræbelser i saa Henseende været frugtesløse; Usserød Fabrik hører til de Instituter, der, hvorledes man end vender og dreier sig, undslippe Finantslovens Behandling. Den er sig selv nok, og den har den ulykkelige Egenkab — det maae vi indrømme —, at den paa sit eget Budget figurerer med et Overskud, det vil sige, man omsætter Klædepriserne til en vis Norm, til en vis Sum, og med disse Klædepriser faaer man paa den Tilvirkning, som langt overgaaer det egentlig nødvendige Forbrug, en Gevinst, altsaa en tilsyneladende Gevinst af 20,000 Rbd. Jeg siger, at Tilvirkningen er langt større end det egentlige Forbrug; thi vi have en Be-